

Valsts darba inspekcija: „Darba aizsardzības prasību neievērošana var beigties ar traģēdiju”

Publicēts: 26.04.2017.

Jaunumi

Tuvojoties 28. aprīlim, Starptautiskajai darba aizsardzības dienai, Valsts darba inspekcija (VDI) vērš darba devēju uzmanību darbinieku apmācības un instruēšanas nozīmei. Darbā notikušo nelaiemes gadījumu statistika liecina, ka katru gadu 40,4 % nelaiemes gadījumu cēloņu ir saistīti ar nepilnībām nodarbināto apmācībā, kā arī trūkumiem darba aizsardzības prasību ievērošanā.

Lai padziļināti analizētu darba vietās notikušos smagos un letālos nelaiemes gadījumus, kā arī noskaidrotu to cēloņus, VDI veic izmeklēšanu. Nereti darba devēji nepiekrīt VDI izmeklēšanā konstatētajiem nelaiemes gadījumu darbā cēloņiem un vēršas tiesu instancēs. Tomēr absolūti lielākajā vairumā gadījumu tiesas spriedumi attiecībā uz darba devēju sūdzībām šajos jautājumos ir noraidoši. VDI vēlas vērst uzmanību sekojošiem nelaiemes gadījumiem darba vietās, kuros cietušie guva smagas un letālas traumas:

- SIA “ĢL KONSULTANTS” vērsās tiesā, apstrīdot VDI izmeklēšanā konstatēto darba devēja atbildību, uzskatot, ka nelaiemes gadījuma vienīgais cēlonis bijis darba drošības noteikumu pārkāpums no darbinieka puses. Darbinieks strādāja tranšejā bez sienu stiprinājumiem un gāja bojā grunts nogrūvumā. Administratīvā Apgabaltiesa VDI sastādīto aktu par nelaiemes gadījumu darbā atstāja negrozītu, savā spriedumā norādot, ka darbinieku atbildība par darba aizsardzības pasākumu ievērošanu ir pakārtota darba devēja atbildībai. Darbinieks var ievērot darba aizsardzības pasākumus attiecīgajā darba vidē un vietā, ja darba devējs ir nodrošinājis atbilstošu darba aizsardzības pasākumu izstrādi un ir iepazīstinājis ar tiem darbiniekus. (Lieta Nr.A420374013. Spriedums stājies spēkā 2016. gada 20. decembrī);
- AS KVV “Liepājas Metalurgs” metāla griezējs, veicot stropēšanas darbus, guva smagas traumas. Cietušais formāli bija instruēts par 53 dažāda plaša profila instrukcijām. Darba devējs apstrīdēja VDI sastādītajā nelaiemes gadījuma darbā aktā viņam uzlikto atbildību. Administratīvā Apgabaltiesa konstatēja, ka pamatots ir arguments, ka daļa apskatīto instrukciju nav pat pietuvināti saistāmas ar cietušā kvalifikāciju un veicamajiem darba uzdevumiem. Cietušais bija parakstījis par to, ka ticis instruēts, piemēram, par šķīrotāja, izstrādājumu marķētāja, siltumtīklu operatora u.c. ar viņa darbu nesaistītām instrukcijām. Administratīvā Apgabaltiesa secināja, ka cietušajam netika veikta stropētāja darba veidam un tiesību normu prasībām atbilstoša instruktāža darba vietā. (Lieta Nr. A420292815. Darba devējam šo spriedumu ir tiesības apstrīdēt kasācijas kārtībā);
- SIA “Zaļā Mārupe” apstrīdēja tiesā VDI izmeklēšanas aktā noteikto darba devēja atbildību par normatīvo aktu pārkāpumiem, kuri bija par cēloni nelaiemes gadījumam darba vietā. Atrodoties slēgtā biogāzes ražošanas tehnoloģiskā tilpnē bez autonomiem elpošanas aparātiem, dzīvību zaudēja 2 nodarbinātie un 1 guva vieglus veselības traucējumus. Administratīvā rajona tiesa atzina, ka darbinieki nebija informēti par biogāzes risku un darba aizsardzības pasākumiem, kas veicami, strādājot vidē, kur ir iespējama saskare ar biogāzi. Tiesas ieskatā, VDI pamatoti ir izdarījuši secinājumu, ka nelaiemes gadījumā cietušie nebija apmācīti darba aizsardzībā un nebija informēti par biogāzes radīto apdraudējumu cilvēka dzīvībai, kas bija viens no nelaiemes gadījuma cēloņiem (Lieta Nr. A420291315. Darba devējs turpina tiesāties un spriedumu ir pārsūdzējis Administratīvajā apgabaltiesā);
- SIA “Maxima Latvija” Administratīvajā rajona tiesā un Administratīvajā apgabaltiesā apstrīdēja un zaudēja abus tiesu procesus pret VDI saistībā ar VDI par 2013. gada 21. novembrī Zolitūdē notikušā nelaiemes gadījuma sastādītajiem aktiem attiecībā uz 4 bojāgājušiem un 2 smagi cietušiem SIA “Maxima Latvija” darbiniekiem. Aktos kā viens no nelaiemes gadījuma cēloņiem bija norādīts fakts, ka darba devējs SIA “Maxima Latvija” veikalā nodarbinātos nebija instruējis par īpašos gadījumos lietojamo drošības zīmju (akustiskais signāls un vārdiskās saziņas zīmes) nozīmi un atbilstošu rīcību šo zīmju darbības laikā. SIA “MAXIMA Latvija” veikala ēkā Priedaines ielā 20, Rīgā, uzstādītās automātiskās ugunsdrošības signalizācijas sistēmas raidītie akustiskie signāli un vārdiskā saziņa atbilstoši standartam LVS 446 bija vienlaicīgi gan ugunsdrošībai, gan arī īpašiem gadījumiem paredzētās drošības zīmes, kuru ilgstošas darbības laikā bija jāveic cilvēku evakuācija (Lieta Nr.A420362814). Augstākās tiesas Senātā 2017. gada 20. aprīlī ir iesniegta SIA “Maxima Latvija” kasācijas sūdzība).

“Visi šie gadījumi apliecina, cik būtiski ir nodrošināt kvalitatīvu un jēgpilnu apmācību un instruktāžu darba aizsardzībā. Neticu, ka minētie uzņēmumi negribētu neko mainīt savā darba kultūrā un darba organizācijā, ja viņiem būtu iespēja pagriezt laiku atpakaļ. Aicinu visus darba devējus mācīties no šiem traģiskajiem gadījumiem un turpmāk savā uzņēmumā veidot tādu darba vidi un kultūru, kur darba drošība ir prioritāšu augšgalā un visi darbinieki ir informēti par drošām darba metodēm, kā arī pats uzņēmums seko līdzi, lai ikviens nodarbinātais ievērotu darba aizsardzības prasības,” norāda VDI direktors Renārs Lūsis.

VDI informē, ka ar tiesas spriedumiem sīkāk var iepazīties: <https://manas.tiesas.lv/eTiesas/>

Informāciju sagatavoja:

Dace Aleksāne,

Valsts darba inspekcijas Sadarbības un attīstības nodaļas

Vecākā eksperte ārējo sakaru jautājumos

Tālr. +371 25484797, E-pasts: dace.aleksane@vdi.gov.lv,

www.vdi.gov.lv, www.osha.lv, www.stradavesels.lv

<https://www.vdi.gov.lv/lv/jaunums/valsts-darba-inspekcija-darba-aizsardzibas-prasibu-neieverosana-var-beigties-ar-tragediju>